

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Agenda Ecclesiae Paderbornensis

Dietrich <Paderborn, Bischof>

Paderbornae, 1602

De impedimentis, Habitu, & Horis canonicis ordinandorum, & sequentibus.

urn:nbn:de:gbv:23-drucke/s-483a-2f-helmst3

III.

Sacerdotes, qui solum ad celebrandum ordinantur, non ad docendum populum vel ad Sacramenta administranda, sciant, quæ ad Sacramentum Eucharistiæ & altaris sacrificium sunt necessaria, quæ materia, quæ forma, quis effectus & virtus sacramenti & sacrificij huius, quæ præparatio ad illud celebrandum requiratur. Norint etiam diuinum siue ecclesiasticum officium, quod est positum in horis canonicis legendis vel cantandis.

IIII.

Qui officium paræciale curam habens animarum exerceat, tenetur scire, primò quæ ad integritatem & vsum & dispensationem Sacramentorum quæ administrat, pertinent: secundò, discernere inter peccata mortalia & venialia, leuiora & grauiora: tertio, mederi infirmitatibus animarum: quarto, doctrinam fidei & morum communem & necessariam populo. In difficilioribus Episcopum & doctiores consulere debet.

V.

Ad animi vitia pertinet quoque infamia, item infidelitas. Quare apostata, hæretici & eorum fautores, etiamsi iam ab errore resipuerint; ordinariè à iure prohibentur.

IMPEDIMENTA EX VITIIS CORPORIS.

I.

Omne vitium corporis, siue ex mutilatione, siue ex debilitate impediens ne celebrare possit, saltem sine horrore, difformitate, vel scandalo, siue ex culpa contractum, siue sine culpa, impedit ordinationem.

II.

Vitium membri etiam occulti cuitabilis tamen ex culpa contractum, vt si quis ex impatientia, vel dans operam rei illicitæ membrum notabile amputarit, vel, etiam zelo castitatis Originem imitatus seipsum castrauerit, partemque genitalis præciderit, ordinari prohibetur.

VIII.

Epileptici, hoc est, qui laborant morbo comitiali: Arreptitij, hoc est, qui in terram à dæmonibus arrepti eliduntur; Lunatici, Energumeni siue dæmoniaci, furiosi, & leprosi ab ordinibus repelluntur.

III.

Huc etiam pertinent illegitimi, hoc est, qui non sunt nati de legitimo matrimonio, vel quod legitimum reputabatur, cum his tamen, vt ad minores ordines promoueri possint, vel simplex beneficium obtinere, Episcopus dispensare potest; ad sacros verò ordines & ad beneficia, quibus dignitas vel cura animarum annexa est, solus Papa dispensat.

V.

Professio autem religionis ad omnes ordines dispensat, non tamen ad prælaturam.

DEFECTVS. AETATIS.

VT natalium, sic etiam aetatis defectus impedit ordinationem. Aetas autem ad Subdiaconatum necessaria, est annus vigesimus secundus inchoatus; ad Diaconatum vigesimus tertius; ad Presbyteratum, vigesimus quintus, tam in religiosis, quam secularibus. Et qui ante hanc aetatem ordines suscipiunt, non possunt ad legitimam aetatem in eisdem ministrare, alioquin fierent irregulares, & toties peccarent mortaliter, quoties id facerent, nec in hac re potest Episcopus dispensare.

BIGAMIA.

I.

Aliud impedimentum est ex bigamia propter defectum sacramenti. Sunt autem Bigami, qui successiue duas uxores legitimas habuerunt, vnam post alteram.

II.

Qui duas simul illegitimè pro vxoribus habuerunt, vel vnam legitimè & alteram illegitimè.

III.

Qui mortua prima vxore secundam de facto licet illegitimè & nulliter duxerunt ac vxoris loco habuerunt.

III.

Qui post solenne castitatis votum, matrimonium illegitimè contraxerunt more apostatarum, nam legitimè non possunt.

V.

Qui duxerunt vnicam quidem vxorem, sed viduam vel corruptam.

In nulla bigamia Episcopus (nisi id faciat ratione peculiaris indulti) dispensare potest, nisi in ordinibus minoribus, vel etiam in maioribus cum Religiosis, ad vitandos vāgos discursus, vel in bigamia occulta.

IMPEDIMENTVM EX HOMICIDIO VOLVNTARIO,
vel ex causa sanguinis vsque ad mortem, vel ex
mutilatione.

I.

OMnis occidens vel mutilans (dummodo mentis ac rationis fuerit compos) vel se, vel alium per industriam & voluntariè etiam sine peccato, est irregularis & prohibetur ab ordinibus, excepta ineuitabili necessitate defendendæ propriæ personæ.

II.

Neque solum talis repellitur ab ordinibus sed etiam iam ordinatus, non potest ministrare in ordine suscepto idq; siue accidat cum peccato, siue sine peccato, siue per se, siue per alium, mandando, consulendo, cooperando, hortando, animando, auxilium ferendo, vt iudex etiam iustè procedens in causa mortis vel mutilationis, accusator, testis, notarius, sententiam vel testimonium scribens, pronuncians, dictans, aduocatus contra reum si effectus mortis vel mutilationis sequatur.

III.

Nam si mors vel truncatio membrorum non sequatur, propter solam voluntatem, tametsi peccet, tamen post pœnitentiam & confessionem non prohibetur ordinari.

III.

Hinc etiam manifestum est, quod ministri officii portantes scalas, funes, vel aliud occidendi, vel truncandi instrumentum: Item qui aliquid dicunt vel faciunt, vt alioqui moriturus, citius moriatur; velut si quis carnifici dicat vt gladium acuat, ne sapius feriat, etiam irregulares fiunt.

V.

Quod de mutilatione dictum intelligitur de mutilatione, qua truncatur aliquod membrum principale excepta causa infirmitatis,

VI.

Ex homicidio quoque & mutilatione fortuita & casuali oritur impedimentum ordinum, si vel rei illicitæ operam dederit, vel rei licitæ operam dans diligentiam quam debet non adhibuerit.

VII.

Hinc sequitur, quod quia Clericis etiã in minoribus ordinibus existentibus & Religiosis prohibetur bellũ, ars chirurgica, ideo si pugnant, mutilant, &c. vel animant, arma dant, vel exercent artem Chirurgicam, quæ adustione vel incisione utitur, etiam si pietatis causa fiat, si sequatur mors aut mutilatio præscriptam artem exercendo aut bellando, quantamcunq; diligentiam adhibuerint, quia dederunt operam rei prohibitæ, nec in ordinibus adeptis ministrare debent, nec ad altiores promoueri.

VIII.

Idem prorsus dicendum de medicis imperitis, aut si quidem docti fuerint sed negligentes.

In homicidio voluntario etiam occulto, nullus Episcopus dispensare potest, sicut etiam nec in causa sanguinis vsq; ad mortem, nec in mutilatione, maxime in re manifesta.

IMPEDIMENTA PROPTER EXCOMMUNICATIONEM & alias censuras Ecclesiasticas.

Excommunicatio, suspensio, & interdictum impediunt ordinationem. Itaque si quis suscipiat ordines in excommunicatione maiori, suspensione vel interdicto; vel ab Episcopo excommunicato, heretico, simoniaco, suspeso, interdicto; recipit quidem ordines, sed non potest exsequi vel ministrare sine dispensatione Papæ.

Et quisquis celebrat vel actum ordinis exercet in excommunicatione maiori, suspensione vel interdicto: Item qui exercet solemniter actum ordinis sacri, quem non habet, efficitur irregularis, nec suscipere potest ordines, nec in susceptis nisi Papa dispensante ministrare potest.

EXAMEN

EXAMEN ORDINANDORVM.

I.

AD maiores ordines sumendi cum literis testimonialibus Pastoris sui, continentibus inquisitionem factam, accedere debent ad Episcopum, qui ordinationis tempore per suos ad hoc deputatos & approbatos examinatores, genus, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam & fidem diligenter inuestigabit & examinabit.

II.

Diebus Mercurij Subdiaconandi, Iouis Diaconandi, Presbyterandi examinentur feria sexta ante ordinationis diem.

Et demum eadem feria sexta Subdiaconandi minores ordines ante meridiem in templo per Suffraganeum eis designando suscipiant, & ijdem cum alijs ordinandis omnibus à meridie ad ædes domini Officialis compareant. Eidem domino Officiali in præsentia Vicarij generalis, notariorum vtriusq; Sigilli & alijs ad hoc per Episcopum deputatis officiatibus competentem de legitima ætate corporis integritate legitima natiuitate, de titulo secundum canones necessarijs, ac de sufficiente eruditione, quam per exhibitionem schedulæ testimonialis quam ab examinadoribus impetrarint comprobabunt fidem facturi.

HABITVS ORDINANDORVM ET BENEFICIATORVM,
ET MORARVM CANONICARVM OBLIGATIO.

I.

Nemo, nisi prima tonsura initiatus, nec ante decimum quartum annum, beneficium vllum obtinere potest.

II.

Oportet omnes, qui in sacris fuerint, aut ecclesiastica beneficia qualiacunq; obtinuerint, honestum habitum clericalem deferre.

III.

Qui ex ecclesiastico beneficio fructus percipiunt, aut percipere possunt: item qui sunt in sacro aliquo ordine; ad horas canonicas recitandas quotidie sub peccato mortali & fructu perceptorum restitutionis obligatione tenentur.

VERBA

VERBA CONCILII LATERANENSIS
CANONE NONO.

Sefs. 9. c.
Statuim^r
vide bul-
la Pij 5.

STatuimus & ordinamus, vt quilibet habens beneficium cum cura, vel sine cura, si post sex menses ab obtento beneficio diuinum officium nō dixerit, legitimo impedimento cessante, beneficiorum suorum fructus suos non faciat, pro rata omissionis officij vel temporis, sed eostanquam iniuste perceptos in Ecclesiæ fabricas huiusmodi beneficiorum vel pauperum eleemosynas erogare teneantur. Si verò ultra dictum tempus in simili negligentia contumaciter permanserit, legitima monitione præcedente, beneficio ipso priuetur, cum propter officium detur beneficium.

TITVLVS ORDINATIONIS.

I.
Quia indecens est ministros Ecclesiæ mendicare, nemo ordinandus est, qui non habeat beneficium verè vel pensionem, vel patrimonium quod sufficiat ad vitam sustentandam, quæ etiam alienari, dimitti aut resignari non debent sine licentia Episcopi, donec aliunde habeant vnde viuere possint.

II.
Nemo ad mensam alicuius secularis domini aut ecclesiastici Prælati sibi addictam, etiam præstita cautione de non grauando ordinantem, ordinari debet.

III.
Nec quisquam ordinetur titulo beneficij fictitij, aut accommodato, accepto cum obligatione de restituendo post ordinem acceptum.

DE SIMONIA ET EIVS POENIS

I.
Prima Simoniaci pœna, est suspensio ab executione ordinum & beneficiorum administratione, & ab ordine suscipiendo.

II.
Depositio & infamia, & hæc debent imponi, si in iudicio de Simonia constiterit.